

ФІНАНСОВИЙ ІНЖИНІРИНГ В СУЧАСНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ ПРОСТОРИ

*Повод Т.М., к.е.н., доцент,
tetianapovod@gmail.com*

*ДВНЗ «Херсонський державний аграрно-економічний
університет»*

Як свідчить досвід економічно розвинених країн, переваги мають тільки ті суб'єкти господарювання, які зосередили свою увагу на впровадженні сучасних технологій. Виважене і науково аргументоване застосування та використання інноваційних технологій дають можливість підприємствам успішно функціонувати в умовах динамічного розвитку світових ринків.

Завданням збереження поточних користувачів фінансових інструментів та залучення нових, шляхом поєднання творчого підходу з інноваційною стратегією, займається фінансовий інжиніринг. Фінансовий інжиніринг це досить новий науковий напрям, який ще не достатньо отримав теоретико-методичне підґрунтя, а також, і чіткого, логічного визначення своєї економічної сутності. Узагальнене тлумачення цього поняття, на нашу думку, надав Дж. Фіннерті: «фінансовий інжиніринг – це поєднання конструювання, розроблення та реалізації інноваційних фінансових інструментів і процесів, а також творчий пошук нових підходів до розв'язання проблем у галузі фінансів» [1].

Найбільш зацікавленими у розробці та використанні продуктів фінансового інжинірингу є банки, зокрема, транснаціональні банки (далі - ТНБ). Така потреба викликана тим, що між цими фінансовими гігантами відбувається дуже жорстка конкурентна боротьба і саме продукти фінансового інжинірингу надають ТНБ конкурентні переваги та рішення, які допомагають ефективніше використовувати їхні активи. Саме тому, такі гіганти, як «JPMorgan Chase», «Bank of America», «Wells Fargo», «Citigroup», «Morgan Stanley», «Goldman Sachs», «Barclays», «Credit Suisse», «Deutsche Bank», «Royal Bank of Scotland», «UBS» витрачають з кожним роком все більше коштів на послуги фінансових інженерів.

Взагалі продукти фінансового інжинірингу, зокрема похідні фінансові інструменти, мають високий потенціал активізації економічного співробітництва з зарубіжними країнами та інтеграції національних економік. У цьому зв'язку, розвиток фінансового інжинірингу в країнах світу одержує все більшого поширення [2]. Незважаючи на численні спроби організувати ринок похідних фінансових інструментів, в Україні продовжує функціонувати недосконала законодавча база, яка не може регулювати цей ринок. І тому перспективи розвитку найпоширенішого продукту фінансового інжинірингу класичних деривативів є невизначеними. Для ринку, який фактично не існує, створено занадто велику кількість документів, які є неузгодженими між собою та містять суттєві помилки. Суперечать нормам загальноприйнятої міжнародної практики визначення деривативів, їх трактування, регулювання, фінансового та податкового обліку з урахуванням спрямованості угод за деривативами. Такі нормативно-правові колізії призводять до неможливості використання деривативів за їх безпосереднім призначенням. Окрім того, ця ситуація негативно впливає на інтеграцію України у світовий економічний простір та процес залучення іноземного капіталу на національний фінансовий ринок, така невизначеність у вітчизняній законодавчо-регуляторній сфері відштовхує потенційних інвесторів [3].

Показово, що на світових фінансових ринках все більш активно проявляють себе такі деривативні ексклюзиви та їх похідні, як кредитний брокеридж, форекс брокеридж, депозитарні розписки, ковенанти, коллатералізовані боргові зобов'язання, свопові угоди (зокрема, своп-спреда), ф'ючерсний контракт на основі фондових індексів, фінансово-інформаційні активи, сек'юритизація та багато інших. Найновішим фінансовим продуктом є краудфандінг, що являє собою особливий інноваційний різновид мікрофінансування шляхом збору коштів через Інтернет. Наразі даним інноваційним інструментом користуються переважно найбільш «продвинуті» представники

інформаційно-комунікаційних технологій, що ініціюють новачинні ідеї та проекти, не маючи для їх практичної реалізації необхідних коштів [4].

На сучасному етапі, розвитку фінансового інжинірингу сприяють: висока волатильність цін та курсів валют, загальна глобалізація фінансової системи, податкова асиметрія, розвиток інформаційних технологій, підвищенні потреби корпорацій у ліквідності, дохідності інвестицій та мінімізації ризиків фінансово-господарської діяльності. Слід зазначити, що правління фінансами на основі принципів фінансового інжинірингу розкриває необмежені можливості для всіх ланок фінансів, починаючи з формування державних фінансів, закінчуючи розподілом фінансів домогосподарств [5]. Підсумовуючи вищенаведене, можна зробити висновок, що ринок інжинірингових послуг, а саме фінансовий інжиніринг, є динамічно-змінним і показує високі темпи розвитку, що є наслідком зростання у світі потреби в нових знаннях та передових технологіях.

Література:

1. Іванілова О.А. Фінансовий інжиніринг як інструмент формування банківських новацій. Наукові записки. Серія: Економіка. 2011. Вип. 18. С. 392-397.

2. Баторшина А.Ф., Лебедєва Т.Ю. Перспективи розвитку фінансового інжинірингу в Україні та світі. Ефективна економіка. 2012. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=882> (дата звернення: 04.04.2020).

3. Островерха Д.В., Дергачова В.В. Фінансовий інжиніринг як інструмент антикризового управління підприємством. Актуальні проблеми економіки та управління: збірник наукових праць молодих вчених. 2016. № 10. URL: http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/22456/1/2_20_Ostroverkha.pdf (дата звернення: 05.04.2020).

4. Лук'янов В.С. Деривативні фінансові інструменти як продукт фінансового інжинірингу. Актуальні проблеми економіки. 2014. № 3(153). С. 431-437.

5. Котькалова-Литвин І.В. Фінансовий інжиніринг як драйвер світової фінансової системи. Ефективна економіка. 2014. № 5. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3057> (дата звернення: 04.04.2020).